

Thesavrvs|| Locorum|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. LV. Pœnitentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

CAP. LV.

Poenitentia.

Axioma I.

Poenitentia, quæ rem deducit ad pristinum statum, poenam abolet, *l. ex hoc edicto* §. *pen. ff. de alien. judic. mutandi caus.* *l. 1. §. ult. quod quisque juris.* Costal. *ad l. ult. ff. de Condict. sine caus.* Quotiescunque enim ex edicto Prætoris imponitur poena aliqua contra facientem, si ille poeniteat, antequam ad ulteriora procedat, illa poenitentia reducit rem ad pristinum statum, & evitatur poena, nisi facta sit specialis provisio in contrarium, *d. l. hoc edicto.* Jason. *in l. avunculo. col. 2. ff. de condict. sine caus.* post Bald. *in cap. 1. in princ. de prohibit. alien. feud.* per Frid. Dyn. *in reg. peccatum.* de Reg. Jur. *in 6.* Ludov. Gomez. *ad §. penales. Inst. de action. n. 30.* Unde & ante scripturam confectam Emphyteusis secularis & ecclesiastica poenitentiam adhuc esse licitam, patet ex ratione subsequenti, quæ dicitur, quod ubi ex præscripto Legis scriptura requiritur, ibi liceat ante scripturam & publicum documentum confectum à contractu resiliere, Paulus *in l. contractus 17. Cod. de fid. instrum.* quem cum Fulgoso sequuntur contra Decium *ibi col. 2.* Alciatus *pag. 322.* & Curtius jun. *ad d. l. contractus. num. 17.* Arelin. *consil. 160. solum 3.* Alvar. Valasc. *quest. 7. n. 9.* In delictis quoque poenam mitigat poenitentia, quoties rem in pristinum statum restituit, arg. *l. 1. C. de Crim. Stellion.* quia sic tanta non contingit læsio. Exemplum est in eo qui rapuit virginem, sed poenitentia ductus illam restituit: qui concubitu adulterinum poenitentia ductus non consummavit, Carpz. *quest. 61.* Idem est in magistratu novum jus statuente, quod tamen poenitentia motus non fuit executus, *l. 1. in fin. ff. quod quisque juris.*

Declara, ut procedat Axioma, si quis ante institutam causæ cognitionem, & sic re integrâ poenituerit. *Conf. Carpzov. Quest. 10. n. 24.*

II.

Sola poenitentia innocentem non facit, *l. quid sit fugitiv. 17. §. 1. ff. de adul. edict. l. bi qui 3. in fin. C. de Apostat.* Quod intellige maximè in delicto consummato & perfectò, *l. qui ea mente 65. ubi gloss. ff. de furt. l. penult. ff. de vi bon. raptor.* quia ea post commissum delictum à poena non excusat, Clarus §. *præf. crimin. quest. 16. vers. item quaro.* & *quest. 60. vers. fui quandoque interrogatus.* Fachin. *g. contr. 87.* Treutler. *vol. 2. disp. 31. thes. 8. lit. 8.* neque etiam delictorum poenam mollit, nec per eam avertitur vel minuitur hoc nomine intentata actio, etiamsi reus satisfacere de re, puta furtiva restituere, paratus sit, Wesenb. *in paratit. l. ff. de eo quod mer. caus. n. 6. vers. in quo satis clementer.* Fachin. *7. contr. 84. in fin.* cum poenitentia facti non excuset, cum jam alter læsus est, Bald. *in l. si quis non dicam opposit. 4. C. de Episc. & Cleric. Menoch. 2. arbitr. judic. 360.*

n. 13. Johan. Goëdd. *3. conf. Marp. 28. n. 143.* quæ ratione eam nec in actione injuriarum vel aliis delictis consummatis locum habere, tradunt Cyn. *in l. 5. C. de injur. & ibi Bald. n. 2.* Julius Clar. *lib. 5. §. injuria. n. 16. §. fin. quest. 60. n. 30.* Gail. *2. observ. 106. n. 2.* adeo ut si quis delictum quoddam conatus sit, nec perfecit, modo conatus ille per se perfectum ac consummatum delictum, cujusmodi est sollicitatio & interpellatio alienarum nuptiarum, propter voluntatem perniciosæ libidinis puniatur. *l. 1. ff. de extraord. crim. l. un. C. si quacunque prædit. potest.*

Limita, secus esse in delictis imperfectis. Ea enim poenitentia, per quam res deduci ad pristinum statum potest, poenam delere dicitur, *l. ex hoc edicto* §. *pen. ff. de alien. judic. mutandi caus. fact.* Costal. *ad l. ult. ff. de condict. sine caus.* hinc & in extraordinariis criminibus per poenitentiam poenam remitti, colligunt Doctores ex *l. quamvis 11. ff. de in jus vocando.* quod tamen intelligi vult Costalius *ad dict. leg. in poena legali, non conventionali:* ideoque promittens non convenire, si conveniat & poeniteat per poenitentiam, nocens esse non desinit, Salicetus *in l. si quis major. Cod. de trans. actionib. conf. Ratem. meas crim. p. 535.*

III.

Per poenitentiam simulatam provisio Legis deluditur, *l. fin. ff. ne quid in loc. publ. & occasio præstatur delinquendi contra. l. convenire §. ff. de pactis convent. Alex. in l. stipulatio hoc modo. col. pen. ff. de V. O. Ludov. Gomez. ad §. ex maleficiis. n. 45. Inst. de act.*

IV.

Poenitentia seu voluntatis mutatio in contractibus regulariter locum non habet, *l. sicut ab initio Cod. de obligat. & action.* ratio, quia nemini licet mutare consilium in alterius injuriam, *l. nemo 75. ff. de R. I. in 1.*

Intellige scilicet in contractibus nominatis: ratio, quia hi principio quidem sunt voluntarii, post perfectionem autem, licet re integrâ, necessarii efficiuntur, *d. l. sicut 5. de O. & A.* indeque nec poenitentia locus est, nec actio ad resolvendum contractum datur, sed agendum est, ut impleatur, *l. incivile 12. C. de rei vindic.* quod toties verum, quoties ex eis alteri jus queritur, *l. 17. §. sicut autem 3. ff. commod.* cum alias, quando ex contractu quodam alteri jus non queritur, ea adhuc locum inveniat, prout accidit in re ad certum tempus deposita, quæ ante tempus auferri potest, *l. cum in plures 60. §. mandavi 4. locat. ibi §. Bart. & Castrensi.* quia deponens non est obligatus, ne ante diem repetat, *l. cum re 6. C. de pact. int. empt. & vendit. Bart. in l. 2. C. de cond. ob caus. jas. in l. si pecuniam col. 5. de cond. caus. dat.*

Limita I. in innominatis secus esse, *l. 3. & 5. ff. de condict. causu data non sec.* & procedere non tantum ex parte ejus, qui implevit, sed & ejus qui implere debet. Ubi tamen quoad primum refert, an res adhuc sit integra, seu nihil quicquam factum sit ab altero: quo casu indistinctè licet poenitere, si maximè alter ad imple-

dum se offerat. l. 3. §. 2. ff. de cond. caus. dat. caus. non secut. quia is, qui dedit, alterum quidem, qui accepit, obligatum habet, non autem vice versa iste accipiendo, sibi eum obstrinxit: quin imò is, qui prior ex sua parte implevit, nec hoc egit, ut se obligaret, sed ut alium sibi, vide Valsq. 6. contr. cap. 59. n. 12. & 20. an vero res amplius non sit integra, sed aliquid jam fieri coeperit, puta si alter jam instructus & facere paratus sit; tum enim eum impune poenitere non licebit aliter, quam si denunciatio intervenerit, & minus impensarum factum sit, quam ab altero datum fuerit: quoad tamen & ipsum illi à poenitente refundendum est, l. 5. §. 2. de condit. caus. dat. non secut. quoad alterum verò, qui implere debet, siue id nolit per mutationem voluntatis, siue non possit, dicimus eum quidem teneri conditione, verum eatenus tantum, ut vel promissa impleat, vel quæ data sunt, reddat, juxta l. 5. §. 3. de condit. caus. dat. Wesenb. in parat. de transact. n. 7. in fin. vid. etiam Treutler. vol. 1. disp. 22. & 2. lit. b. ubi quando in contractibus innominatis ad resolvendum agitur, id admittit tum, cum de repetitione nihil nominatim fuerit conventum, l. 3. §. 1. idem erit i. ff. eod. secus enim esse, si aliud inter partes convenisset, tradit Bocer. p. 3. disp. 4. thes. 11. ita in donatione mortis causa hoc observari textus est in l. si aliena 13. §. 1. ff. de donat. mortis caus. Ita nec in permutatione rerum venalium poenitentia erit, l. 1. C. de donat. mortis caus. item si contractus innominatus fieret per conditionem, puta, do decem, si vadas pro me Romam. cap. verum. 14. de condit. apposit. Bart. Angel. Fulgos. in l. si quis cum de jurejur. vel si juramentum interponeretur, gl. ad d. l. 5. cum illud præcisè obliget, Costal. ad d. l. 5. ff. de cond. caus. dat. vid. & Valsq. 2. contr. jur. 59. n. 27.

Limita II. in dispositionibus ultimarum voluntatum, l. 4. de adim. legat. cap. cum Marthe 7. de celebrat. missæ. l. 1. C. de SS. Eccles. l. si quis 22. in princ. ff. de legat. 3. item in aliis dispositionibus, etiam quæ proximiores & similiores ultimis voluntatibus, quam actibus inter vivos esse videntur: in his enim post actum consummatum usque ad mortem etiam poenitentiae locum esse, ex l. fin. C. de don. mort. caus. fin. C. de pact. l. 3. C. de don. int. vir. & uxor. l. si alienam 13. §. Marcellus i. ff. de donat. mort. caus. probat Valsq. lib. 1. contr. vers. cap. 12.

Limita III. in fisco pingviorem emtorem inveniente, Perez. C. de vendend. reb. Civit. n. 7. 8. verum primus licitator per obligationem secundi non statim liberatur, cum secundus possit esse idoneus, Perez. C. de locat. pred. civil. n. 12.

V.

Poenitentia est flere commissâ, & flenda ulterius non committere, cap. novimus 27. in fin. extr. de V. S. cap. 1. cap. poenitentiam 6. cap. ille 9. de poenitent. distinct. 3.

VI.

Poenitentibus locum venie negare non debemus, in contumacia verò persistentes severos non esse convenit, cam. 8. 2. quæst. 4. Unde nec poenitentia condemnatis ad mortem deneganda,

Clem. 1. de poenitent. & remiss. cum ea adhuc in ultimo vitæ momento possit esse utilis ad salutem, c. si presbyter 12. & cap. seq. 26. q. 6. nec adulteræ occultæ, c. officii 9. extr. de poenit. & remiss. atque poenitentia peractâ adultera non sic dici debet, sed reconciliari marito, cap. quod autem 7. & c. seq. 32. q. 1.

VII.

Sub specie poenitentiae nullus peccare debet, cap. illud 5. extr. de Cleric. excommunic. cum ea sit inanis, quam sequens culpa coinquinat, cap. inanis 12. de poenitent. distinct. 3. unde etiam poenitentia serotina multos decepit, cap. ult. §. quod de poenitent. distinct. 7. Poenitentiam igitur agentes hoc solum timere oportet, ne ipsius poenitentiae agant poenitentiam, cap. sunt qui 3. 17. quæst. 4.

VIII.

Poenitenti cuilibet credendum, c. significasti 18. extr. de homicid.

CAP. LVI.
De Poëtis.

Axioma I.

Poëta nullâ immunitate gaudent l. 3. C. de Profess. & Med. vel, quia lex deficit, non dignitas, vel quia aliquo tempore contenti erant ob Satyras, vel quia virtus sola sibi pulcherrima merces, Perez. C. de Profess. n. 24.

II.

Poëtarum autoritate passim usus est Imperator in quaestionibus Juris, vid. §. 1. Inst. de donat. §. 1. Inst. de L. aquil. idem fecisse Jureconsultos patet ex l. 6. §. fin. de Rev. Divis. conf. Tacit. lib. 4. Annal. cap. 43. Mascard. de probat. Concl. 287. n. 7. Rebban. Hodeg. pag. 635. Bertrach. Repertor. voc. Poëta. Ita Virgilium nullam juris naturalis & gentium partem in divinâ Aeneide intactam omisisse asserit Bæclerus in præfat. Comment. ad Gror. pag. 16.

CAP. LVII.
De Polygamiâ.

Axioma I.

Polygamia successiva, seu nuptiæ defuncto conjugè iteratæ, etiam si per antiquos hereticos, Montanistas, Cataphrygas, Catharos aliosque oppugnata fuerit, quid quod & ab ipsis Ecclesiæ Patribus quibusdam, Tertulliano, Ambrosio aliisque non multum commendata, vid. Everb. Speckb. Cent. 2. cl. 2. q. 1. Jure divino tamen non solum permittitur, 1. Cor. 7. v. 39. Rom. 7. v. 2. 1. Tim. 5. v. 14. sed & hodie apud Protestantés Clericis quoque est indulta.

II.

Polygamia muliebri DEO, naturæ, sanæ rationi, omnibus gentibus, legibusque divinis & humanis est exosa atque damnata. Athanas. Vincent. in Polygam. Triumph. not. ad the. 1. Theoph. Alethei pag. 1.

III. Poly-